

17. ילפותא לביטול בששים מזרוע בשלה

1. חולין צח. "אמר ר' חייא בר אבר אמר ר' יהושע בן לוי" עד צח: "ומי ילפינן מינה" ורש"י ד"ה ושניהם לא למדוה

אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יהושע בן לוי משום בר קפרא: כל איסורין שבתורה - בס'; אמר לפניו ר' שמואל בר רב יצחק: רבי, אתה אומר כן, הכי אמר רב אסי אמר ר' יהושע בן לוי משום בר קפרא: כל איסורין שבתורה - במאה. ושניהם לא למדוה אלא מזרוע בשלה, דכתיב: ולקח הכהן את הזרוע בשלה וגו', ותניא: בשלה אין בשלה אלא שלימה, ר' שמעון בן יוחאי אומר: אין בשלה אלא שנתבשלה עם האיל. דכולי עלמא בהדי איל מבשל לה, מר סבר: מחתך לה והדר מבשל לה, ומר סבר: מבשל לה והדר מחתך לה; ואי בעית אימא, דכ"ע - מחתך לה והדר מבשל לה, מיהו, מר סבר: בהדי איל מבשל לה, ומר סבר: בקדרה אחרת מבשל לה, ללישנא קמא - אליבא דדברי הכל, ללישנא בתרא - אליבא דרבי שמעון בן יוחאי; מאן דאמר בששים, סבר: בשר ועצמות בהדי בשר ועצמות משערין, והוה ליה בששים, מאן דאמר במאה, סבר: בשר בהדי בשר משערין, והוה ליה במאה

רש"י שם

ושניהם לא למדוה כו' - ואף על גב דאי אתי למילף מיניה מצית למילף אפילו היכא דיהיב טעמא דהא הכא איכא למימר דאי שלא במינו הוה יהיב טעמא אפילו הכי רבנן אחמור ואמור טעמא לא בטיל

2. תוס' חולין צח: ד"ה ומאן מתחילת התוס' עד "ומכל מקום"

ומאן דאמר בששים סבר בשר ועצמות כו' - לאו דרשא גמורה היא למילף מינה לענין מין בשאינו מינו דטעם כעיקר דאורייתא דהכא מין במינו הוא דמדאורייתא בטילה ברובא אלא בששים ומאה קבלה היתה בידם ואסמכוה אהאי קרא

3. חידושי חתם סופר חולין צח. ד"ה כל איסורים

כל איסורים שבתורה בס' דע לשיטת תוס' אי טעמינהו ולא יהיב טעמא לא בעינן ס' ולרמב"ן ורוב הפוסקים לעולם בעינן ס' דלא פלוג רבנן בשיעוריה. ואי נמי איכא ס' ואפ"ה אירע שנרגש הטעם אכתי אסור דטעמא לא בטיל ואפשר מדאורייתא דטעם כעיקר דאורייתא. אבל קבלה היו ביד חז"ל דרובא דאיסורין לא יהיב טעמא ביותר מס' ע"כ כי איכא ס' אפי' כי איכא קפילא לא צריכין למטעמינהו כי סמכינן על קבלת חז"ל ואסמכוהו באסמכתא בעלמא אזרוע בשלה אמנם שיטת רש"י אינו כן אלא שיעור ס' דאורייתא או קרוב לדאורייתא מזרוע בשלה וילפותא גמורה הוא ואפ"ה ליכא טעמא או אפי' איכא טעמא הא טע"כ לאו דאורייתא לרש"י מ"מ ס' בעינן וילפותא גמורה הוא מזרוע בשלה כאשר אבאר אי"ה. וקרוב לוודאי דאפי' במב"מ דס"ל לרש"י ולרמב"ם וראב"ד דבעינן ס' זה הוה נמי מן התורה מזרוע בשלה אלא רש"י ס"ל להלכתא מב"מ לא בטיל ורק זרוע בשלה הוא היתר הבא מכלל איסור דבעלמא מב"מ לא בטיל והכא בטיל אבל עכ"פ לא בטיל בפחות מביטול מין בשאינו מינו לכולי עלמא ומב"מ לרבנן דר' יהודה. ואף על גב דאיכא ס' מ"מ אפשר שיתן טעם דאין כאן קבלה שיפסוק הטעם בס' אלא שיעור ס' גז"ה הוא. ויען מדרבנן טעם כעיקר ע"כ אפי' איכא ס' מ"מ אי נמצא קפילא צריך למיטעמי' להוציא מידי איסור דרבנן טע"כ אבל אי ליכא קפילא סגי בס'

4. רמב"ן חולין צח: ד"ה וליגמר "ועיקרה נמי" עד סוף דבריו

ועיקרה נמי אסמכתא דרבנן היא ויתבאר לך כן מדברי רש"י ז"ל עצמו שאמר דטעם כעיקר לרבא בחולין דרבנן היא

5. רא"ש חולין ז:לא (בסוף הסימן) "והשתא לפסק רבינו תם" עד סוף דבריו

והשתא לפסק רבינו תם אם נשפך הרוטב ואינו ידוע אם היה בו ששים הוי ספיקא דאורייתא ואסרינן ליה. ולפסק רש"י הוי ספיקא דרבנן ושרי

6. תוס' בבא מציעא נג. ד"ה ועולה מתחילת התוס' עד "דבפרק הנזקין

ועולה באחד ומאה - בספרי דריש ממקדשו ממנו דתרומה עולה באחד ומאה וערלה וכלאי הכרם באחד ומאתים דמתוך שכפל איסורו כפל עלייתו ואסמכתא בעלמא הוא דמדאורייתא תרומה וערלה וכלאי הכרם בטלים ברוב ביבש ובלח בס' כשאר איסורין

7. גיטין נד: "והא הכא דמדאורייתא" עד "וקא קניס" ורש"י ד"ה לא יעלו "דמדאורייתא אין חילוק" עד סוף דבריו

והא הכא דמדאורייתא חד בתרי בטל, ורבנן הוא דגזור

רש"י שם

דמדאורייתא אין חילוק בין חשוב לשאינו חשוב דהכל בטל דכתיב (שמות כג) אחרי רבים להטות ורבנן הוא דגזור

8. גליון הש"ס לרעק"א בבא מציעא נג. ד"ה ברוב ביבש ובלח בס'

בא"ד ברוב ביבש ובלח בס'. קשה לי הא במין במינו גם בלח בטל מה"ת ברוב. ואם מין בשאינו מינו גם מדרבנן בטל בס' דהא דתרומה בק"א היינו מדרבנן זולת דנימא דכוונת התוס' באינו מינו בטעם ובמינו בשמא למה דקי"ל כרבא דאזלינן בתר שמא ודוחק

9. מנחות כב. "ולקח מדם הפר" עד כב: "ורבי יהודה סבר

ולקח מדם הפר ומדם השעיר - הדבר ידוע שדמו של פר מרובה מדמו של שעיר, רבנן סברי מכאן לעולין שאין מבטלין זה את זה